

Mina-Maria Rusu (coordonator)
Geanina Cotoi
Irina Hăilă
Mihaela Timingeriu

Exerciții practice de
Limba și literatura română
CAIET DE LUCRU
Clasa a VII-a

Ediția a II-a

Cuprins

EVALUARE INIȚIALĂ / 3

ELEMENTE DE INTERCULTURALITATE / 5

Elemente de mitologie românească / 5

Limba și cultura țărilor din vecinătatea României / 11

Contacte culturale / 26

COMUNICARE ORALĂ / 33

LECTURĂ / 46

Textul epic. Narativul literar. Personajul. Mijloace de caracterizare / 46

Textul dramatic și arta spectacolului. Autor, personaj dramatic. Rolul indicațiilor scenice.

Rolul dialogului. Actori, decor, costume, lumini, muzică / 59

Dialogul în textul scris și în spectacol / 67

Dialogul în textul nonliterar (interviul) / 71

Textul liric. Exprimarea emoțiilor și a sentimentelor / 79

Strategii de interpretare: interpretarea limbajului figurat (repetiția, metafora) / 87

Strategii de comprehensiune: reflecții asupra limbajului

și a structurii textelor de tip epic, liric, dramatic / 92

GRAMATICĂ / 97

Fraza: coordonarea prin juxtapunere și prin joncțiune. Conjunții coordonatoare.

Norme de punctuație (virgula, punctul și virgula) / 97

Atributul (realizări prin adjectiv, substantiv, pronume, numeral, adverb) / 102

Circumstanțialul de cauză. Topica în propoziție. Norme de punctuație / 108

Circumstanțialul de scop. Topica în propoziție. Norme de punctuație / 113

Verbul. Utilizări sintactice ale formelor verbale nepersonale: infinitivul, gerunziul, participiul, supinul.

Alte verbe copulative (*a deveni, a ajunge, a ieși, a se face, a părea, a rămâne, a însemna*).

Posibilități combinatorii ale verbului / 117

Pronumele și adjectivul pronominal posesiv. Posibilități combinatorii ale pronomelui și ale adjectivului pronominal posesiv / 125

Pronumele și adjectivul pronominal demonstrativ.

Posibilități combinatorii ale pronomelui și ale adjectivului pronominal demonstrativ / 130

Pronumele și adjectivul pronominal interogativ.

Posibilități combinatorii ale pronomelui și ale adjectivului pronominal interogativ / 135

Pronumele și adjectivul pronominal relativ.

Posibilități combinatorii ale pronomelui și ale adjectivului pronominal relativ / 138

Pronumele și adjectivul pronominal nehotărât.

Possibilități combinatorii ale pronumelui și ale adjectivului pronominal nehotărât / 143

Pronumele și adjectivul pronominal negativ și negația în propoziție.

Possibilități combinatorii ale pronumelui și ale adjectivului pronominal negativ / 148

Pronumele și adjectivul pronominal de întărire. Folosirea corectă a adjectivului pronominal de întărire.

Possibilități combinatorii ale adjectivului pronominal de întărire / 152

Topica adjectivului. Adjectivul participial. Possibilități combinatorii ale adjectivului / 155

Numeralul. Possibilități combinatorii ale numeralului / 162

Interjecția. Onomatopeele. Interjecția predicativă / 170

ORTOEPIE ȘI ORTOGRAFIE / 176

Utilizarea corectă a accentului. Variante accentuale admise/neadmise de normă / 176

VOCABULAR / 181

Mijloace interne de îmbogățire a vocabularului: derivarea, compunerea;

cuvânt de bază și cuvânt derivat. Familia lexicală / 181

Îmbinări libere de cuvinte, locuțiuni, cuvinte compuse / 200

Confuzii paronimice. Pleonasmul / 206

VARIAȚIE STILISTICĂ / 213

Selecție lexicală în limba vorbită și în limba scrisă / 213

Termeni științifici / 215

Limba popular. Variație regională a limbii / 218

Valori stilistice ale diminutivelor / 221

REDACTARE / 227

EVALUARE FINALĂ / 235

EVALUARE INIȚIALĂ

Barem de corectare și de notare / 237

EVALUARE FINALĂ

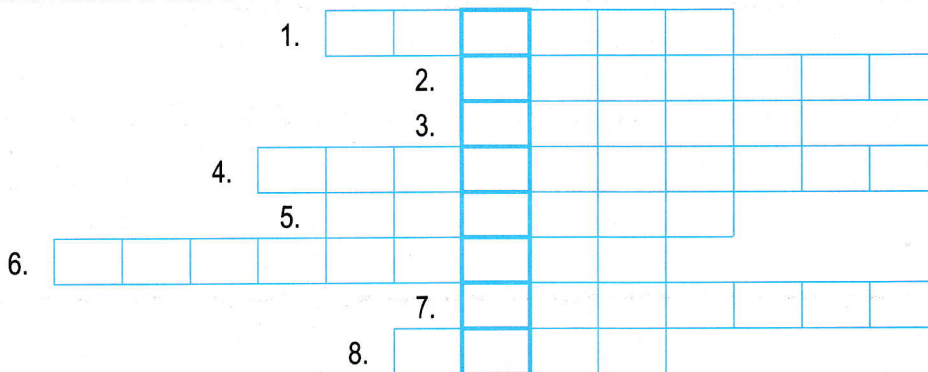
Barem de corectare și de notare / 238

Elemente de interculturalitate

Elemente de mitologie românească

Să ne reamintim!

I. Completează rebusul următor:

1. Luna în care se dăruiesc mărțișoare.
2. Sărbătoare pentru care se împodobește bradul.
3. Înaintea acestei sărbători, se vopsesc ouă roșii.
4. Personaj feminin din folclorul românesc care, la începutul primăverii, „își leapădă cojoacele”, provocând diferite fenomene atmosferice.
5. Cântec tradițional de Crăciun.
6. Pentru a pune în scenă diferite scenete tradiționale de sărbători, participanții sunt în diferite personaje (capra, ursul etc.).
7. Numele unui spectacol popular cu temă religioasă, apărut în secolul al XVIII-lea, care include personaje mascate, cum ar fi Moșul sau Moartea.
8. Boabe care se aruncă în fața casei când se merge cu Sorcova.

II. Prezintă, în 50-100 de cuvinte, unul dintre obiceiurile tale preferate din cultura poporului român.

Să rezolvăm exerciții, pentru a înțelege mai mult!

Citește cu atenție textul care urmează, apoi rezolvă cerințele:

Decebal avea o soră numită Dochia. Era așa de tânără, de vitează și de frumoasă încât, atunci când a văzut-o, împăratul Traian a prins mare dragoste pentru dânsa. I-a zis:

— Te-am văzut, Dochia, cu cât curaj ți-ai apărat cetatea de la Sarmizegetusa. Acum, când eu l-am biruit pe fratele tău Decebal și am cucerit Dacia, iar războiul s-a sfârșit, vreau să vii cu mine la Roma. Vei trăi acolo în bogăție și mărire, în palatul meu cel cu pereți auriți și împodobit numai cu lucruri scumpe.

- Mulțumesc, împărate, a zis Dochia. Admir vitejia și bunătatea ta. Dar eu la Roma nu pot merge.
— De ce?

— Pentru că sunt sora lui Decebal. Iar el și-a curmat singur zilele ca să nu ajungă prizonierul tău. Oricât de frumos ar fi palatul tău, eu acolo tot o biată roabă aș fi. Și apoi sunt multe fete dace mai frumoase ca mine; dacă vrei, însoțește-le cu romani de-ai tăi, să se zămislească un nou popor, care să aibă în firea lui dârzenia și vitejia noastră și măreția voastră. Eu însă de aici nu plec, voiesc să mă îngrop aici, în pământul sfânt al Daciei.

Traian împăratul i-a ascultat povața. Dar când a aflat că Dochia a luat o turmă de mioare, s-a făcut păstorită și a urcat în munți, departe, s-a supărat foc. Fiind el împărat mare și puternic, a vrut ca măcar sora lui Decebal să-i fie ca o podoabă în carul de triumf. Și-a luat câțiva ostași credincioși și a pornit în urmărirea Dochiei. A mers zile și săptămâni, peste dealuri și văi. A găsit-o abia în vârful muntelui Ceahlău: păștea oile, pe un plai înclinat către soare, cu iarbă deasă și flori multe albe, roșii și albastre.

- Dochia, a zis Traian, acum nu mai scapi, te iau cu mine!
— Nu, împărate! Mai bine mor ca fratele meu Decebal, decât s-ajung roabă.
— Ți vreau binele, Dochia: ai să trăiești în mare bogăție!
— Dacă-mi vrei binele, lasă-mă în țara mea, aici, în Dacia.

— Neînduplecato! Te iau cu de-a sila. Te răpesc!

Și a și făcut semn ostașilor s-o prindă. Speriată, Dochia a ridicat mâinile spre cer și a șoptit:

- Stană de piatră mă fac și rămân aici în țara mea!

În adevăr, cât ai clipi din ochi, Dochia cea preafrumoasă, cu toate mioarele ei, răspândite pe pajiște, s-au prefăcut în stânci, înfipte în piatra muntelui. Traian a încremenit și el de uimire. Când și-a venit în fire, a zis:

— N-am ce face; dacii, bărbați și femei, sunt legați de țara lor ca munții și stâncile lor. Nu pot decât să ascult sfatul Dochiei și să aduc aici cât mai mulți romani.

Și zicând așa, Traian s-a întors la Roma.

Iar pe muntele Ceahlău se vede și azi o stâncă înaltă, ca o păstorită, iar în jur câteva zeci de stânci răsfirate pe plai, ca niște oi brumării.

(Dumitru Almaș, Povestiri istorice)

Inițiere

1. Alcătuieste enunțuri în care să numești următoarele aspecte referitoare la textul citat:

a) cine este Dochia;

.....

b) ce îi propune Traian Dochiei;

.....

c) ce hotărăște Traian, după ce Dochia se transformă în stâncă.

.....

2. Ce înțelege Traian din sacrificiul Dochiei?

.....

3. Formulează patru idei principale care se pot desprinde din textul dat.

.....

.....

4. Alcătuieste, în 30-40 de cuvinte, rezumatul textului dat.

.....

.....

.....

Consolidare

5. Transcrie trei structuri care cuprind repere spațiale.

.....

.....

6. Subliniază două secvențe din text în care sunt sugerate trăsături ale personajelor, numind aceste trăsături.

7. De ce Dochia nu poate merge la Roma, cu Traian?

.....

8. Alege varianta de răspuns pe care o consideri corectă în raport cu sensurile transmise de textul dat, ilustrându-ți opțiunea cu secvențe din text.

a) legenda despre Traian și Dochia se referă la etnogeneza românilor;

b) textul transmite un mesaj despre o iubire neîmpărtășită.

PE 9. Imaginează-ți că ai fi în locul Dochiei. Redactează un text de 50-80 de cuvinte, pe o foaie separată, prezentând modul în care ai proceda.

Aprofundare/Exelență

10. Folosind diferite surse de informare (surse web, bibliotecă, experiență directă etc.), documentează-te, pentru a realiza un portofoliu cu titlul *Legende/obiceiuri ale zonei în care locuiesc*. În portofoliul tău, vei include:

– două rezumate ale unor legende/obiceiuri/superstiții din zona ta natală;

– fragmente de text din legende/texte în care se prezintă obiceiuri ale zonei în care locuiești;

– două imagini semnificative (desene personale sau reproduceri după opere de artă, litografii, grafică etc.), sugestive pentru legendele/obiceiurile/superstițiile selectate;

– un text creat de tine, de 80-100 de cuvinte, în care să-ți exprimi opinia despre rolul legendelor/al tradițiilor în viața unei comunități.

11. Citește cu atenție textul care urmează, apoi rezolvă cerințele:

În inima nopții, în pădurea Coulombiers se aud zgomote de cal în galop grăbit. Tânărul cavaler Raymondin tocmai și-a împușcat din greșeală unchiul, Conte de Poitiers, în timpul unei partide de vânatoare. Durerea i se amestecă pe chip cu frica. Știe că imediat ce vestea se va afla, va fi spânzurat.

Dintr-odată, râsete de femeie îl scot din gândurile negre. În apropierea unei fântâni, trei fete tinere, de o frumusețe care îți taie răsuflarea... Una dintre ele, Mélusine, îl observă și se apropie:

— De ce ești atât de trist, bunule cavaler?

Mélusine ascultă cu atenție povestea lui Raymondin și își dă seama că tânărul din fața sa este cel care ar putea face să dispară teribilul blestem care fusese aruncat asupra ei. Mélusine fusese condamnată de mama ei să trăiască departe de lume: în fiecare sâmbătă, picioarele i se transformau într-o imensă coadă de șarpe.

„Dacă mă va lua de soție și dacă va fi de-acord să nu vină să mă vadă niciodată sâmbăta, în trista mea stare, vraja se va rupe și voi putea trăi fericită ca oricare alt muritor de rând”, și-a spus fata, cu speranță, după mult timp.

Cu cea mai dulce voce, Mélusine îl liniștește pe Raymondin și îi promite să îl ajute:

— *la-mă de soție. Voi arăta că ești nevinovat și voi face din tine un om bogat și puternic. În schimb, promite-mi că nu vei veni niciodată să mă vezi sâmbăta, și nici nu vei încerca să înțelegi care este taina mea.*

Sedus de frumusețea și de gingășia tinerei fete, Raymondin nu ezită nici măcar o secundă. Nunta este somptuoasă. Mélusine își ține promisiunile. Grație puterilor sale de zână, ea construiește în fiecare noapte monumente impresionante pentru soțul său, de la Castelul Lusignan, până la fântâna unde se întâlniseră pentru prima dată.

Mélusine naște zece băieți. Opt dintre ei sunt marcați fizic de originile lor magice, dar au în față un destin grandios. Cu toții duc o viață fericită și bogată, care însă atrage invidia celor din jur, cum este și Conte de Forez, fratele lui Raymondin.

Într-o zi, când îi vizitează pe cei doi soți, Forez o vede pe Mélusine cum se retrage discret și se încuie într-un turn.

— Cum poți fi atât de orb? O soție care se ascunde este o soție care înșală. Nu vezi că în fiecare sâmbătă ea se întâlnește, de fapt, cu un alt bărbat?

Cu timpul, contele de Forez reușește să nască îndoiala în sufletul fratelui său. „Și dacă are dreptate? Dacă toată această bunăstare pe care a promis-o și pe care a creat-o Mélusine nu este decât praf în ochi pentru a-și ascunde trădarea?”

Într-una din sâmbete, neîncrederea a devenit mai puternică decât el. S-a apropiat de locul în care soția sa se închidea și, cu inima bătând să îi sară din piept, și-a apropiat urechea de ușă. Nu a auzit decât vocea suavă a soției sale care cânta. Ros de frică, nu s-a oprit aici, ci a făcut o gaură în lemn, cu pumnalul pe care îl avea la el.

Raymondin își face curaj, și se uită prin crăpătură.

„Doamne, ce oroare! Soția mea este un șarpe!” În acel moment, Mélusine observă gaura din ușă. Raymondin a trădat-o... Cu ochii în lacrimi, ea scoate un țipăt plin de durere și sare pe geam, transformată pentru totdeauna în femeie-șarpe.

Legenda spune că, din acea zi, Mélusine zboară deasupra casei și a pădurilor de lângă, iar plânsul ei trist se aude ori de câte ori moșia are un alt proprietar, sau când unul dintre cei din familia sa se apropie de moarte.

(Aurélie Garnier, *Legenda lui Mélusine, zâna-șarpe*, text preluat de pe site-ul <http://europe.tv5monde.com/ro>)

a) Alcătuiește enunțuri în care să numești următoarele aspecte referitoare la textul citat:

● motivul pentru care cavalerul Raymondin fuge noaptea prin pădure;

● ce se întâmplă în fiecare sâmbătă cu Mélusine;

● cum reacționează Mélusine la vederea cavalerului;

● din ce cauză se transformă Mélusine în femeie-șarpe pentru totdeauna.

b) Numește câte o trăsătură de caracter a următoarelor personaje, făcând trimitere la secvența/secvențele din text din care rezultă aceasta:

– Mélusine;

– cavalerul Raymondin;

– contele de Forez.

c) Indică două aspecte supranaturale care apar în textul dat.

.....
 Respect pentru oameni și cărți

PE d) Citește povestirea *Loștrița*, de Vasile Voiculescu, apoi prezintă două asemănări și două deosebiri între situațiile și personajele prezentate de autorul român și legenda despre Mélusine.

PE e) Imaginează-ți că ești reporter la un ziar național. Vrei să realizezi un reportaj despre tradițiile asemănătoare ale popoarelor învecinate. Alege o sărbătoare (Crăciun, Paști, Sânziene, Rusalii etc.) și redactează un text de 80-100 de cuvinte, în care să prezinți obiceiuri legate de aceasta la români și la popoarele învecinate.

Ameliorare

12. Citește cu atenție textul care urmează, apoi rezolvă cerințele:

Un basm italian povestește despre o femeie cu mulți copii, dar săracă. Într-o zi, îi apare o zână și îi spune să urce pe un anumit munte. Acolo ea va găsi un palat fermecat locuit de pisici care dădeau de pomană. Femeia pornește spre palat și este întâmpinată la ușă de un pisoi care o lasă înăuntru. Ea se oferă să ajute: să curețe camerele, să facă focul, să spele vase, să aducă apă, să facă paturile și să facă prăjituri pentru pisicile din palatul fermecat. În cele din urmă, ea este adusă în fața regelui pisicilor și îi cere pomana meritată. Regele trase de un lanț de aur care făcea să sune un clopoțel aurit și întrebă pisicile cum au fost tratate de către femeie. La auzul generozității de care femeia dăduse dovadă, el ordonă să-i fie umplut șorțul cu bănuți de aur.

În Cehia aflăm legenda lui Matagot, o pisică ce trebuia ademenită cu un pui rotofei și dusă acasă fără a privi în urmă. Ea aduce prosperitate în casele în care era bine hrănită. La fiecare masă, prima îmbucătură trebuia să fie a ei. În fiecare dimineață, ea răsplătea bunătatea gazdei cu un bănuț de aur.

Legenda lui Matagot apare și în regiunile meridionale și alpestre ale Franței, unde este un demon familiar, cu înfățișarea unei pisici negre, pisică sălbatică. Pentru a o prinde, trebuia să stai la pândă noaptea, la răscrucea a patru drumuri, și trebuia momită cu o găină. Dusă în casă, hrănită, tratată politicos și cu respect pentru spațiul ei vital, ea asigură noului stăpân bogăție și noroc. Dacă însă era brutalizată, pisica-vrăjitoare atrăgea asupra casei neajunsuri.

(Text adaptat după Irina Petrovici, *Mitul felinelor*)

a) Transcrie numele țărilor în al căror folclor apare pisica Matagot.

b) Caută, pe harta Europei, țările la care se face referire în text.

c) Precizează motivul pentru care regele din basmul italian o răsplătește pe femeia sărmană.

d) Menționează două asemănări între legendele despre Matagot din Cehia și din Franța.

PE e) Caută, într-un dicționar mitologic, informații despre puterile magice ale pisicii, apoi compară informațiile găsite de tine cu acelea din textul dat.

1. Caută informații despre ritualuri și practici magice asociate următoarelor situații: *Paparudele, Sânzienele, Ajunul Sfântului Andrei, Sfântul Vasile, Boboteaza, Dragobetele.*
2. Prezintă oral informațiile selectate, invitând colegii să ghicească sărbătoarea căreia îi este asociat ritualul respectiv.

Evaluare

Citește cu atenție textele care urmează, apoi rezolvă cerințele:

A. Voi, ielelor,

Măiaștelor,

Dușmane oamenilor

Stăpânele vântului,

Doamnele pământului,

Ce prin văzduh zburăți,

Pe iarbă lunecați

Și pe valuri călcați

Vă duceți în locuri depărtate,

În baltă, în trestie, în pustietate

Unde popă nu toacă,

Unde fată nu joacă.

Vă duceți în gura vântului,

Să vă loviți de toarta pământului.

(Descântec pentru iele,

cules de Vasile Alecsandri)

B. Ielele sunt ființe feminine supranaturale, personificând aerul și apa, în mitologia românească. Deși credința în iele, niște fecioare zănatice, înzestrate cu puteri magice și mare forță de seducție, este răspândită pe întregul teritoriu daco-român și la popoarele vecine, profilul lor mitologic și însușirile demonice diferă de la o regiune la alta a țării, iar numirile lor îmbracă o extraordinară varietate onomastică. Li se mai spune dâanse, drăgaice, vâlve, iezme, irodițe, rusalii, nagode, vântoase. [...]

Ielele locuiesc în văzduh, în păduri sau peșteri, pe malurile apelor, scăldându-se în izvoarele cu apă pură. Apar mai ales noaptea la lumina lunii, când organizează „hora ielelor“. Acolo unde joacă ielele, iarba rămâne părjolită, iar ramurile copacilor din jur sunt părjolite. Ulterior, în aceste locuri cresc o mulțime de ciuperci din specia „lingura zânei“. Legătura cu ciupercile, ca și credința că ielele provin din sufletele fetelor care au murit înecate înainte de a se mărita, indică apartenența lor la spiritele feminine ale strămoșilor.

(Ivan Evseev, Dicționar de magie, demonologie și mitologie românească)

Inițiere (dificultate scăzută)

1. (1p) Identifică o trăsătură comună a ielelor, menționată în ambele texte.

2. (1p) Completează enunțurile următoare, folosind informațiile din cele două texte:

a) Pentru oameni, ielele sunt

b) Ielele locuiesc în

c) La lumina lunii, ielele organizează

d) Două nume pentru iele sunt

3. (1p) Prezintă, într-un enunț, ce se întâmplă după ce ielele dansează în pădure, părjolind iarba și copacii.

4. (1p) Indică aria de răspândire a credințelor despre iele, având în vedere textul B.

Consolidare (dificultate medie)

5. (1p) Numește o figură de stil prin intermediul căreia sunt prezentate ielele în textul A.

.....

6. (1p) Precizează o asemănare între textele A și B, având în vedere modul în care sunt descrise ielele.

.....

.....

Exelență (dificultate crescută)

7. (3p) Comentează, în 30-40 de cuvinte, mesajul textului A.

.....

.....

.....

Se acordă 1 punct din oficiu.

4-6 puncte		6-8 puncte		8-10 puncte	
Mai ai de lucrat!		Cu siguranță poți mai mult!		Continuă în același fel!	

Limba și cultura țărilor din vecinătatea României

Să ne reamintim!

1. Completează căsuțele din careul următor, respectând cerințele:

La nord , România se învecinează cu		
Țara care se învecinează cu România în vest este	ROMÂNIA	Țara vecină cu România, în est , este
În partea sud-vestică , România se învecinează cu	În sud , România se învecinează cu	

2. Scrie prescurtările folosite, la nivel internațional, pentru România și țările învecinate.

.....

Să rezolvăm exerciții, pentru a înțelege mai mult!

I. CĂLĂTORII LINGVISTICE

Citește cu atenție textele care urmează, apoi rezolvă cerințele:

A. *Limba ucraineană este o limbă din subgrupul oriental al limbilor slave. Se bucură de statutul de limbă oficială în Ucraina și în republica separatistă Transnistria. Ucraineana scrisă folosește o versiune modificată a alfabetului chirilic. [...]*

Limba ucraineană își are originile în limba slavă veche vorbită în Rutenia Kievană, unul dintre primele state ale slavilor din Evul Mediu. Mai demult era denumită limba ruteană. Este, împreună cu bielorusa, urmașul direct al limbajului colocvial folosit în Rutenia Kievană.

Ucraineana a rămas în uz în ciuda faptului că utilizarea ei a fost deseori limitată sau chiar interzisă. Limba a fost păstrată de ucraineni în folclor, muzică și literatură.

B. Maghiara este o limbă fino-ugrică, făcând parte din ramura ugrică a acestei familii. Cele mai apropiate limbi de maghiară sunt hantî (numită tradițional ostiacă) și mansi (numită tradițional vogulă). Este vorbită de aproximativ 12,6 milioane de persoane, 9,8 milioane locuind în Ungaria. Există comunități maghiarofone în toate țările vecine cu Ungaria (România, Slovacia, Serbia, Ucraina, Austria, Croația și Slovenia) și, de asemenea, importante comunități apărute prin emigrare în Statele Unite, Canada, Israel etc.

Din cele aproximativ 12,6 milioane de vorbitori ai limbii maghiare, 9,8 milioane trăiesc în Ungaria, unde maghiara este limba oficială. Ca importanță numerică, a doua cea mai mare grupare de vorbitori se află în România (1.259.914). Aici maghiara poate fi folosită și în administrația locală, în localitățile unde populația de naționalitate maghiară are o pondere de peste 20%. În Serbia (243.146 de vorbitori), maghiara este limbă de folosință oficială în localitățile în care minimum 15% din populație este maghiară. Și în localitățile din Slovenia (6.243 de maghiari) în care există „comunități naționale” maghiare, limba maghiară este oficială. În Slovacia (458.467 de maghiari), în regiunea Transcarpatia din Ucraina (161.618 de vorbitori), în Austria (25.884 de vorbitori) și în Croația (10.231 de vorbitori), maghiara are statut de limbă regională sau minoritară.

În afară de țările vecine cu Ungaria, în care maghiarii au statut de minoritate națională, mai trăiesc mulți vorbitori de limba maghiară și în emigrație. Cele mai mari comunități sunt în S.U.A. (86.406), Canada (71.100) și Israel (70.000).

Istoria limbii maghiare începe acum aproximativ 3000 de ani, la est de munții Urali, în regiunea fluviului Obi. Încă din această perioadă și în continuare, în cursul migrației ungarilor spre sud-vest, limba lor este influențată de limbile turcice și iraniene. După stabilirea lor în bazinul Carpaților, adoptarea creștinismului și formarea regatului Ungariei, limba maghiară este influențată de limbile slave și de limba latină, în care începe cultura scrisă în Ungaria. [...]

C. Limba bulgară este o limbă indo-europeană, care aparține de ramura sudică a limbilor slave, împreună cu macedoneana, sârbo-croata și slovena. Limba bulgară este foarte asemănătoare cu limba macedoneană. [...] La apariția statului bulgar, limba oficială era limba greacă. Abia după apariția alfabetului chirilic și după creștinarea bulgarilor, limba oficială a devenit limba bulgară.

Limba bulgară face parte din uniunea lingvistică balcanică și prezintă mai multe inovații lingvistice care o disting de celelalte limbi slave (în afară de macedoneană), spre exemplu eliminarea declinării nominale, folosirea articolului hotărât enclitic, lipsa formelor de infinitiv și reținerea și dezvoltarea sistemului verbal din slava veche.

Bulgara este limba oficială în Bulgaria, mai fiind vorbită și de comunități din Republica Macedonia, Canada, Grecia, Ungaria, Israel, Republica Moldova, România, Serbia, Turcia, Ucraina și S.U.A., având un număr total de vorbitori estimat la 9 milioane. Vorbitorii de limbă bulgară se numesc bulgari.

Limba bulgară folosește alfabetul chirilic, dar există și un alfabet latin pentru respectarea unor norme standard internaționale. Bulgara modernă a apărut începând cu secolul XVI, evoluând din slavonă și trecând în secolele XVIII-XIX prin modernizări ale gramaticii și sintaxei.

D. Limba sârbă este o limbă indo-europeană din ramura limbilor slave, grupul limbilor slave de sud, subgrupul occidental al acestora, vorbită de sârbi. Din punctul de vedere al sociolingvisticii, este în același timp una dintre variantele limbii abstand comune sârbilor, croaților, bosniacilor și muntenegrenilor, denumită tradițional prin termenul „limba sârbocroată” și, printr-un termen neutru, diasistemul slav de centru-sud, dar și o limbă ausbau cu propriul său standard. Este limbă oficială în Serbia, Bosnia și Herțegovina și Muntenegru, fiind vorbită și de minoritățile

naționale sârbe din țările vecine cu Serbia, precum și de un mare număr de emigranți sârbi în Europa Occidentală, America de Nord și Australia. **.RO**

Resp: Istoria limbii sârbe este strâns legată de începuturile și evoluția literaturii în această limbă.

Primele documente ce se pot considera ca fiind în limba sârbă sunt scrise cu alfabetul chirilic și datează din secolele al XI-lea și al XII-lea. [...] Atunci încep două procese simultane: pe de o parte limba vorbită evoluează în modul ei firesc și se formează graiuri, pe de altă parte cărturarii se străduiesc să standardizeze limba. De fapt limba sârbă a cunoscut mai multe standardizări în cursul istoriei.

E. Limba moldovenească era denumirea dată limbii române în Moldova sovietică, denumire folosită după proclamarea independenței în articolul 13, alineatul 1 din Constituția Republicii Moldova, în cercurile filoruse și „moldoveniste” care doresc să creeze o „conștiință națională” locală proprie românilor din Republica Moldova și din Ucraina, introducând un clivaj lingvistic, etnic și social artificial printre români, mai anume printre românii moldoveni, între cei din România (Moldova Occidentală) și cei din actuala CSI (succesoare a Uniunii Sovietice).

În prezent, la nivel oficial, deși glotonimul de „limbă moldovenească” se păstrează în articolul 13 din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională a apreciat în 2013 că acest articol are valoare juridică inferioară Declarației de independență și că prin urmare limba oficială a Republicii, ca stat independent, este „limba română”, adjectivul „moldovenească” fiind o denumire alternativă fără obligativitate de folosire.

Identitatea limbii vorbite pe ambele maluri ale Prutului a fost recunoscută oficial încă de la reintroducerea alfabetului latin în 1989 și, într-adevăr, în Declarația de independență din 1991 limba se cheamă „română”, denumire sub care de altfel se predă și în școli începând de atunci. [...] Denumirea politică de „limbă moldovenească” nu trebuie confundată cu denumirea lingvistică „graiul moldovenesc” care desemnează forma tradițională a limbii române populare vorbită pe teritoriile fostului Principat al Moldovei în România (Moldova occidentală), Republica Moldova și Ucraina; limba română este limbă maternă pentru aproximativ 2,5 milioane de locuitori ai Republicii Moldova (76,5% din populația țării).

La nivel de populație, deși majoritatea locuitorilor capitalei Chișinău și, conform sondajelor, persoanele cu înaltă educație folosesc denumirea de „limbă română”, doar unu din șapte moldoveni din mediul rural a declarat româna ca limbă maternă la ultimul recensământ.

F. Limba română este o limbă indo-europeană, din grupul italic și din subgrupul oriental al limbilor romanice. Printre limbile romanice, româna este a cincea după numărul de vorbitori, în urma spaniolei, portughezei, francezei și italienei. Din motive de diferențiere tipologică, limba română mai este numită în lingvistica comparată limba dacoromână sau dialectul dacoromân. De asemenea, este înregistrată ca limbă de stat atât în România, cât și în Republica Moldova, unde circa 75% din populație o consideră limbă maternă (inclusiv sub denumirea de „limba moldovenească”).

Limba română este vorbită în toată lumea de 28 de milioane de persoane, dintre care cca. 24 de milioane o au ca limbă maternă. Din numărul total de vorbitori, peste 17 milioane se află în România, unde româna (dialectul dacoromân) este limbă oficială și, conform recensământului populației din 2011, este limbă maternă pentru peste 90% din populație. Limba română este una dintre cele șase limbi oficiale ale Provinciei Autonome Voivodina (Serbia). De asemenea, este limbă oficială sau administrativă în câteva comunități și organizații internaționale, precum Uniunea Latină sau Uniunea Europeană (de la 1 ianuarie 2007).

În afară de România, limba română se mai vorbește în:

- Republica Moldova, ca limbă oficială, fiind limba maternă pentru 2,5 milioane de locuitori;
- Provincia Autonomă Voivodina, Serbia, unde este limbă oficială;
- Țările vecine cu România și Republica Moldova, adică Ucraina, Ungaria, Serbia (Valea Timocului) și Bulgaria. [...]

Cea mai mare comunitate de vorbitori de limba română din Asia se găsește în Israel, unde în 1995 limba română era vorbită de 5% din populație, emigrată din România în Israel.

Româna este vorbită ca limbă străină de arabi din Orientul Mijlociu care au studiat în România. Se estimează că aproape jumătate de milion de arabi din Orientul Mijlociu au studiat în România în anii 1980 și cunosc limba română. [...]

Vorbitori de limbă română se găsesc și în multe alte țări occidentale (datorită emigrației), precum Italia, Spania, Statele Unite, Canada, Franța, Portugalia, Cipru, Germania sau Australia. Peste 3.000.000 de vorbitori de română locuiesc legal în Europa și America de Nord.

Româna este una dintre cele cinci limbi în care sunt oficiate serviciile religioase în statul monastic Muntele Athos, o regiune autonomă din Grecia, fiind vorbită în schiturile Prodromu și Lacu.

(Fragmente de text preluate de pe site-ul <https://ro.wikipedia.org>)

Inițiere

1. Completează enunțurile următoare:

- Provin din limba indo-europeană
- Alfabetul chirilic se folosește în redactarea limbilor
- O comunitate importantă de vorbitori de limbă maghiară se află în
- Două state în care se vorbește limba română sunt
- Limbile de origine slavă menționate în textele date sunt
- Un motiv pentru care limba română se vorbește în multe țări occidentale este

2. Numește statul în care limba oficială actuală a înlocuit altă limbă.

3. Scrie câte limbi se folosesc pentru oficierea serviciilor religioase în statul monastic Muntele Athos.

4. Precizează numărul estimativ al arabilor care vorbesc limba română.

Consolidare

5. Formulează observații cu privire la tipurile de alfabet folosit în scrierea unor limbi de proveniență slavă, menționate în textele date.

6. Identifică două asemănări între două dintre limbile la care se face trimitere în textele date.

7. Subliniază patru secvențe din textele date în care sunt menționate particularități ale limbilor prezentate.

8. Menționează două diferențe care apar între limbile prezentate în textele date, din punctul de vedere al limbilor din care s-au format.